

НАЙ-ЗНАМЕНИТИТЕ СПОРТИСТИ НА ВСИЧКИ ВРЕМЕНА ОТ ФУТБОЛА ДО СУМОТО

Издательство
 ПАРИТЕТ

НАЙ-ЗНАМЕНИТИТЕ СПОРТИСТИ

НА ВСИЧКИ ВРЕМЕНА

от футбола до сумото

Автор Марек Томс

Превод Горанка Цветкова; Татяна Балова

Издателство „Паритет“, 256 стр.

Спортът, възникнал в незапомнени времена, се е превърнал във феномен в живота на човечеството. Той, също като литературата, музиката, изобразителното изкуство, киното, науката, има своите изключителни представители, известни също както най-великите писатели, музиканти, художници, актьори и учени. В тази книга се разказва за онези, чиято слава не угасва с годините и с чиито спортни постижения се гордее целия свят – за шампионите от различни времена и държави. Подробно и увлекателно са представени най-добрите от най-добрите в историята на леката атлетика и вдигането на тежести, в борбата и бокса, в плуването и гребането, в ски-те и кънките, във футбола и хокея. Авторът е избрал по един от най-добрите спортисти, познати дори в най-отдалечените кътчета на планетата – Пеле, Мохамед Али, Михаел Шумахер, Оле Бьорндален, Майкъл Фелпс, Юсейн Болт, Мигел Индураин, Александър Карелин, Уейн Грецки, Пааво Нурми.

Книгата е възхвала на величието на човешкия дух, довел до победа и съвършенство. В нея ще откриете нови, неочаквани и интересни факти и истории от света на спорта.

**За поръчки на книги от сайта
www.paritetbf.com – 20% отстъпка.**

Всички права са защитени. Никаква част от тази книга не може да бъде възпроизведена в каквато и да е форма без писменото разрешение на притежателя на авторските права.

ISBN 978-619-153-565-1

Съдържание

Предговор	7
Деветкратен олимпийски шампион по бягане Пааво Нурми	13
Най-великият атлет в света Джим Торп	21
Босоногият олимпиец Абебе Бикила	29
Абсолютната шампионка по спортна гимнастика Лариса Латинина	37
Най-великият в историята на спорта Пеле	45
Двата „Големи шлема“ на Род Лейвър	59
„Аз съм най-великият!“ Мохамед Али	65
Шампионът от Гренобъл през 1968 година Жан-Клод Кили	73
Пътят на мускетаря Виктор Сидяк	81
Скок в XXI век Боб Биймън	87
Как се прави революция в спорта Дик Фосбъри	93
Ледената кралица Ирина Роднина	99
Кралицата на корта Мартина Навратилова	107

Чудото на бързия лед Ерик Хейдън	113
Най-добрият волейболист на ХХ век Карч Кирай	119
Легендата на хокея Уейн Грецки	127
Деветкратният олимпийски шампион Карл Люис	133
Рицарят на олимпийската шпага Стивън Редгрейв	141
„Негово въздушно височество“ Майкъл Джордан	149
Покорителят на небесните висоти Сергей Бубка	157
Петкратният победител в Тур дьо Франс Мигел Индураин	165
Най-добрият копиехвъргач на всички времена Ян Железни	173
Най-успешният състезател в ски-бягането Бьорн Дели	179
Руският богатир Александър Карелин	187
„Джобният Херкулес“ Наим Сюлейманоглу	195
Шампионът по спортно ходене Роберт Корженевски	203
Легендата на Формула 1 Михаел Шумахер	209
Чудовището в сумото Акебоно Таро	217

Кралят на биатлона Оле Ейнар Бьорндален	225
Голфърът милиардер Тайгър Уудс	233
Легендата в плуването Майкъл Фелпс	241
Светкавицата Юсейн Болт	249

Предговор

Спортът, възникнал в незапомнени времена, се превръща в явление в живота на човечеството. Същото, без преувеличение, като музиката, литературата, живописата. Това явление има своите герои, не по-малко известни от най-големите писатели, художници, актьори, хора от други професии, и своите почитатели, които със сигурност са не по-малко от любителите на музиката или живописата. Великите спортисти възхищават феновете си не с книги, картини, роли, научни открития, инженерни или архитектурни творения, а с това, че са доказвали и продължават да доказват едно: през изминалите векове и хилядолетия човекът не се е изнежил, а е все така бърз, силен, ловък, издръжлив и дори става все по-съвършен физически. Ако не беше така, щяха ли да бъдат счупвани спортни рекорди! Докато много зрители си представят себе си на мястото на филмов герой, запалнянковците често се идентифицират с прочути спортисти.

За героите на спорта от различни времена и страни се разказва в тази книга. Изключителните спортисти – лекоатлети, боксьори, футболисти, гребци, плувци, фигуристи, започват да се превръщат в кумири, в примери за милиони хора, при това често не само в спорта, но и във всекидневието. Съдбите на великите спортисти са като на обикновените хора – различни и невинаги щастливи.

В тази книга сме избрали по един от най-добрите представители на всеки спорт. Ръководихме се от следните критерии:

- изключителни постижения в спорта;
- световни рекорди;
- победи в най-престижните състезания;

- дълга кариера;
- влияние върху развитието на спорта;
- насърчаване на световното спортно движение като цяло.

Читателят веднага би задал логичен въпрос: „Кой точно е достоен да влезе в списъка на най-знаменитите спортисти? А защо книгата не разказва за живота на едичкой си спортист?“. Наистина мнозина изключителни спортисти, чиито имена не се споменават тук, заслужават внимание. Но, първо, ние се опитахме да запознаем читателя не просто със спортисти, а с личности, станали достояние не само на историята на спорта, но и на цялото човечество. И второ, „необятното не може да се обхване“.

Какво е необходимо, за да станеш велик спортист? Талант по рождение, желание да станеш първи, да победиш всичките си съперници, да спечелиш много пари, жажда за световна слава? Може ли един спортист да бъде гений? Гениален може да бъде един композитор, художник, писател, политик или бизнесмен в крайна сметка. Но спортист? Не са ли обаче гениални финтовете на Пеле, които подлудяват зрителите на стадионите в Европа и Америка, или полетите над обръча на Майкъл Джордан, които ни карат да повярваме, че човекът може да лети... Хората, за чийто живот се разказва на тези страници, не просто са постигнали големи успехи в спорта – те са променяли света, оказвали са влияние на миросгледа на цели поколения, сравнимо с влиянието на най-известните писатели или политици. Когато Пеле отива в Африка, войните там спират; великият Мохамед Али, който не се страхува да хвърли ръкавица на „системата“, става кумир на движението срещу войната във Виетнам.

Може би някой от по-младите читатели, след като прочете тази книга, ще се залови сериозно със спорт и с

времето ще стане новият Пеле или новата Ирина Роднина. А може и да се замисли и да реши, че големият спорт не е за него. Защото спортът на най-високо ниво е тежък труд, изтощителни тренировки, травми, опасности за здравето. Чест и слава на онези, които съумяват да извървят този път докрай, да устоят в борбата със съперниците си и със собствените си провали – които успяват да подчинят непокорната и често жестока съдба! Героите на тази книга са постигнали своята цел и затова с пълно право може да бъдат наречени гении на спорта.

Прочутият американски изобретател и предприемач Томас Едисън казва: „Геният е един процент вдъхновение и деветдесет и девет процента пот“. Тези думи могат да се отнесат в пълна степен към героите на книгата, която ти, драги читателю, държиш в ръцете си. Разбира се, стартът на всеки е различен – един е по-талантлив и късметлия, а друг трябва да започне от нулата. Но никой от хората, чиито съдби са описани в книгата, не е бил шампион по рождение; всички известни спортисти някога са били неопитни новаци, вървели са към успеха, преодолявайки травми и провали. Спортът ни учи да побеждаваме и да намираме правилните решения във всяка ситуация, и то не само в състезанията, но и в живота.

Отношението към спорта може да бъде различно – колкото хора, толкова и мнения. Безусловно съвременният спорт изобилства от различни скандали, свързани с необективно и пристрастно съдийство, договорени мачове, допинг. Някои навярно се дразнят от баснословните в сравнение с доходите на средния човек хонорари на спортистите. Днес практически вече не се спазват олимпийските принципи във вида, в който ги вижда френският педагог и историк Пиер дьо Кубертен, основателят на съвременните олимпийски игри. Така в началото на XX век легендарният американски спортист Джим Торп е лишен от два златни олимпийски медала само защото

е получил възнаграждение за няколко мача, изиграни в състава на полупрофесионален бейзболен отбор, а деветкратният олимпийски шампион Пааво Нурми е дисквалифициран до живот за участие в комерсиални турнири. В днешно време пък спортистите съвсем официално получават солидни парични награди за победи на Олимпиадите, и ние приемаме това като обичайно явление. Менят се времената – менят се и нравите. Професионализмът и всеобщата комерсиализация са неразделна част от живота на съвременното общество. Огромни печалби от реклама на стоки, договори за телевизионно излъчване на спортни състезания срещу финикийски знаци, които в учебниците по математика са в раздела за свръхголемите числа – всичко това доведе до факта, че спортът и спортистите са под властта на парите, и от това няма спасение. И все пак, въпреки всички негативни явления, интересът към спорта расте с всеки изминал ден.

„Спортът те учи как да побеждаваш честно – казва Ърнест Хемингуей. – Спортът те учи да губиш с достойнство. Така че спортът учи на всичко – той учи на живот.“ И наистина животът на един спортист не е само точки, секунди, метри и голове. Както и при обикновените хора, големите спортисти имат в живота и радости, и огорчения, и победи, и поражения. Еднакви хора няма, включително и в спорта. Но всички хора, представени в тази книга, имат едно общо нещо – беззаветно служене на любимото занимание, преданост на спорта.

Приятно четене!

Пааво Нурми

Деветкратен олимпийски шампион по бягане

Пааво Нурми
(1897–1973)

Пааво Нурми, наричан „Летящия финландец“, е легенда на леката атлетика, участвал три пъти в Олимпийските игри, спечелвайки 9 златни и 3 сребърни медала. Един от първите лекоатлети, които тренират целогодишно, и пионер на бягането на интервали (редуване на бягане с бързо и бавно темпо). През 1921–1931 година той постига практически всички световни рекорди на дистанции.

Дори прост списък на рекордните постижения на финландския бегач Пааво Нурми заема много редове. И как не: той поставя световни рекорди 22 пъти! В различни състезания и на различни дистанции: на 1500 метра, една миля, 2000 метра, 3000 метра, 2 мили, 3 мили, 5000 метра, 4 мили, 5 мили, 6 мили, 10 000 метра, 15 000 метра, 10 мили, 20 000 метра. Освен това в едночасово бягане, в щафетно бягане в състава на финландския отбор... Първият световен рекорд на Нурми на разстояние 10 000 метра датира от 1921 година, последният – в бягане на 2 мили – е поставен десет години по-късно, когато спортистът е на 34.

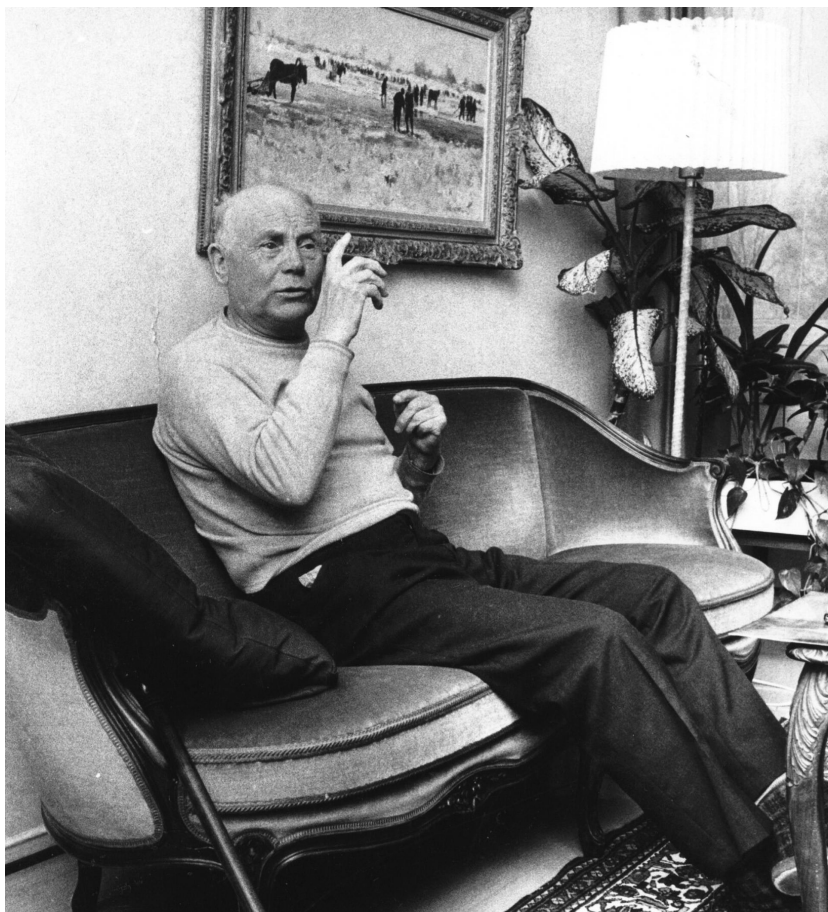
Пааво Нурми е роден на 13 юни 1897 година в предградие на Турку, тогава в границите на Руската империя. Той е само на 12 години, когато баща му умира. Семейството и преди това не живее богато, но със смъртта на бащата положението му става критично. Пааво е принуден да напусне училище, за да помага по някакъв начин на близките си. На строежа, където се труди като помо-

щен работник, момчето пробягва всеки ден десетки километри.

През 1912 година в Стокхолм се провеждат V Олимпийски игри, чийто герой става финландският бегач Хани Колехмайнен, спечелвайки три златни медала в бягането на дълги разстояния. Сега петнадесетгодишният Пааво има цел в живота – той решава, че трябва да направи същото. Пааво разработва собствена методика на подготовка за състезания, строга тренировъчна схема, предназначена за научно покоряване на дистанциите. И хронометърът става негов обичаен спътник, защото този човек възнамерява да победи не противника си в бягането, а времето. Сутрин той пробягва няколко пъти от 100 до 400 метра, винаги на пълна скорост. После преодолява миля, винаги под пет минути. И едва след това закусва. За тренировките му започват да се носят слухове, говори се, че ядял само черен хляб и риба, въпреки че по-късно Нурми пита един журналист: „А защо трябва да се ограничаваме до тези храни?“. Остатъка от сутринта той посвещава на бягане на дистанция от 400 и 500 метра. Следобед пристъпва към бягане по пресечена местност, посвещавайки на крос 10-25 минути, последвани от няколко кръга по 400 метра при около 60 секунди на обиколка. След вечеря Нурми ходи един-два часа, изминавайки една миля за около петнадесет минути.

Скоро фигурата на Нурми с хронометър в ръка става позната в цяла Европа. Този финландец, наречен „Летящия финландец“, на бегом поглежда циферблата от време на време, а на последната обиколка, хвърляйки часовника на полето, полетява напред в последен напън, забивайки рекорд след рекорд.

VIII Олимпийски игри в Париж се превръщат в триумф за финландската лека атлетика и за цяла Финландия. Пааво Нурми пристига на старта на игрите в отлична форма. Разбира се, от него се очакват добри ре-

Пааво Нурми, 1970 г.

зультати, но това, което прави той, изглеждало просто невъзможно. „Резултатите на Пааво Нурми излизат от рамките на човешките възможности“, пише френското списание *Le miroir des sports* и това казва всичко. Шест дни, пет финални бягания, пет златни медала! Особено поразителни са неговите победи на дистанции 1500 и 5000 метра, които са регистрирани в един ден.